

Domov>Sprožitve sodnega postopka>Pravosodni sistemi na ravni EU in držav članic>Specializirana sodišča v državah članicah

Specializirana sodišča v državah članicah

Specializirana sodišča – Španija

Člen 117 španske ustave iz leta 1978 določa načelo enotnosti pravosodja, ki je temelj organizacije in delovanja sodišč v tej državi.

V španskem pravnem sistemu je redna pristojnost razdeljena na štiri pravna področja: civilno, kazensko, pravdno upravno in socialno ali delovno.

Poleg štirih pravnih področij iz redne pristojnosti se v španskem pravnem sistemu priznava tudi vojaška pristojnost, ki je sestavni del državnega sodstva (*Poder Judicial del Estado*) in je podeljena izključno vojaškemu sodišču, ustanovljenim na podlagi zakona.

Spore o pristojnosti med sodišči s katerega koli pravnega področja iz redne pristojnosti in vojaškimi sodišči obravnava poseben senat vrhovnega sodišča (*Tribunal Supremo*) – senat za reševanje sporov o pristojnosti (*Sala de Conflictos de Jurisdicción*) – ki ga sestavljajo predsednik vrhovnega sodišča, dva sodnika iz senata vrhovnega sodišča, pristojnega za pravno področje, na katerega se spor nanaša, in dva sodnika iz senata za vojaške zadeve (*Sala de lo Militar*), vsi navedeni pa so imenovani na plenarnem zasedanju splošnega sodnega sveta (*Consejo General del Poder Judicial*).

Na pravnih področjih iz redne pristojnosti se lahko nekatera sodišča specializirajo za posamezne vsebine. Taki primeri so sodišča, ki obravnavajo nasilje nad ženskami, gospodarska sodišča, sodišča s posebnimi nalogami v zvezi z izvajanjem kazenskih sankcij in sodišča za mladoletnike.

Sistemi zakon o sodstvu (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) opredeljuje naslednja specializirana sodišča:

GOSPODARSKA SODIŠČA

Gospodarska sodišča (*Juzgados de lo Mercantil*), ki delujejo od 1. septembra 2004, so specializirana sodišča. So del civilnega sodstva.

KRAJEVNA PRISTOJNOST

Na splošno ima vsaka pokrajina vsaj eno gospodarsko sodišče, s sedežem v glavnem mestu pokrajine, ki je krajevno pristojno za celotno pokrajino.

Gospodarska sodišča se lahko ustanovijo tudi v drugih krajih ali mestih, če je to upravičeno glede na število prebivalcev, obstoj industrijskih ali gospodarskih središč ali gospodarsko aktivnost. Obseg pristojnosti takih sodišč se določi glede na zahteve posameznega primera.

Gospodarska sodišča so lahko pristojna za dve pokrajini ali več znotraj iste avtonomne skupnosti.

SODNA PRISTOJNOST

Gospodarska sodišča obravnavajo zadeve v zvezi z **insolventnostjo** na podlagi določb prava, ki ureja to področje.

Gospodarska sodišča obravnavajo tudi zadeve s področja civilnega prava, vključno z zahtevki, pri katerih se uveljavlja pravica do vložitve tožbe v zvezi z neloyalno konkurenco, industrijsko lastnino, intelektualno lastnino in oglaševanjem, ter tožbami, ki se na tem področju vložijo na podlagi predpisov o gospodarskih družbah in zadrugah.

Gospodarska sodišča so pristojna za **priznavanje in izvrševanje tujih sodnih odločb ter drugih pravnih in arbitražnih odločb**, kadar se te nanašajo na zadeve iz njihove pristojnosti, razen če jih mora v skladu z mednarodnimi pogodбами in drugimi predpisi obravnavati drugo sodišče.

PRITOŽBE

Pokrajinska sodišča (*Audiencias Provinciales*) obravnavajo pritožbe na podlagi zakona zoper sodne odločbe, ki jih na prvi stopnji izdajo gospodarska sodišča, razen tistih, ki se izdajo v zadevah v zvezi z insolventnostjo in se nanašajo na delovnopravna vprašanja, saj mora biti v takem primeru v skladu z določbami sistemskega zakona o sodstvu specializiran en oddelek ali več takih oddelkov.

Druge pritožbe se lahko vložijo v skladu z določbami sistemskega zakona o sodstvu v primerih, ki so v njem določeni.

SODIŠČA ZA BLAGOVNE ZNAMKE EVROPSKE UNIJE

Sodišča za blagovne znamke EU (*Juzgados de Marca Comunitaria*) so gospodarska sodišča v Alicanteju, ki svojo pristojnost izvršujejo tako, da na prvi stopnji in izključno obravnavajo vse tiste zadeve, ki spadajo v okvir Uredbe Sveta (ES) št. 40/94 z dne 20. decembra 1993 o znamki Skupnosti in Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti.

Kar zadeva izvrševanje te stvarne pristojnosti, krajevna pristojnost teh sodišč obsega celotno nacionalno ozemlje Španije, zato se za te namene samo ta sodišča imenujejo sodišča za blagovne znamke EU.

So del civilnega sodstva.

Poleg tega specializirani oddelek ali oddelki pokrajinskega sodišča v Alicanteju, izključno in na drugi stopnji, obravnavajo tudi vse pritožbe iz člena 101 Uredbe Sveta (ES) št. 40/94 z dne 20. decembra 1993 o znamki Skupnosti in Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti.

Kar zadeva izvrševanje te stvarne pristojnosti, krajevna pristojnost teh sodišč obsega celotno nacionalno ozemlje Španije, zato se za te namene samo ta sodišča imenujejo sodišča za blagovne znamke EU.

SODIŠČA S POSEBNIMI NALOGAMI NA PODROČJU IZVAJANJA KAZENSKIH SANKCIJ

Sodišča s posebnimi nalogami na področju izvajanja kazenskih sankcij (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*) izvajajo naloge iz pristojnosti, kot so določene v splošnem zakonu o izvajanju kazenskih sankcij (*Ley General Penitenciaria*) glede izvrševanja prostostnih kazni in varnostnih ukrepov, glede izvajanja pravosodnega nadzora nad disciplinskimi pooblastili organov za izvajanje kazenskih sankcij, glede zaščite pravic in upravičenj zapornikov ter v drugih primerih v skladu z zakonom. So del sodstva, pristojnega za kazensko pravo.

KRAJEVNA PRISTOJNOST

V okviru sodstva s področja kazenskega prava ima vsaka pokrajina eno ali več sodišč s posebnimi nalogami na področju izvajanja kazenskih sankcij.

Mesto Madrid ima eno ali več osrednjih sodišč s posebnimi nalogami na področju izvajanja kazenskih sankcij, ki so pristojna za celotno Španijo.

SODNA PRISTOJNOST

Sodišča s posebnimi nalogami na področju izvajanja kazenskih sankcij izvajajo pravosodne funkcije, opredeljene v splošnem zakonu o izvajanju kazenskih sankcij glede izvrševanja prostostnih kazni in varnostnih ukrepov, glede izvajanja pravosodnega nadzora nad disciplinskimi pooblastili organov za izvajanje kazenskih sankcij, glede zaščite pravic in upravičenj zapornikov ter v drugih primerih v skladu z zakonom.

PRITOŽBE

Pokrajinska sodišča obravnavajo pritožbe v skladu z zakonom zoper sodne odločbe, ki jih izdajo pokrajinska sodišča s posebnimi nalogami na področju izvajanja kazenskih sankcij.

Druge pritožbe se lahko vložijo v skladu z določbami sistemskega zakona o sodstvu v primerih, ki so v njem določeni.

SODIŠČA ZA MLADOLETNIKE

KRAJEVNA PRISTOJNOST

Na splošno ima vsaka pokrajina vsaj eno sodišče za mladoletnike (*Juzgado de Menores*) s sedežem v glavnem mestu pokrajine, ki je krajevno pristojno za celotno pokrajino.

V Madridu je osrednje sodišče za mladoletnike, ki je pristojno za celotno ozemlje Španije in obravnava zadeve, ki so mu dodeljene na podlagi zakonodaje, ki ureja kazensko odgovornost mladoletnikov.

SODNA PRISTOJNOST

Sodišča za mladoletnike so pristojna za obravnavo zadev v zvezi s kaznivimi dejanji, ki se očitajo osebam, starim 14–18 let.

Sodniki pri sodiščih za mladoletnike opravljajo funkcije, določene v zakonih, ki se nanašajo na mladoletnike, ki so storili dejanja, opredeljena kot kazniva dejanja, ter funkcije, ki so jim v zvezi z mladoletniki dodeljene na podlagi zakona.

PRITOŽBE

Pokrajinska sodišča obravnavajo pritožbe v skladu z zakonom zoper sodne odločbe, ki jih izdajo pokrajinska sodišča za mladoletnike.

Druge pritožbe se lahko vložijo v skladu z določbami sistemskega zakona o sodstvu v primerih, ki so v njem določeni.

SODIŠČA, KI OBRAVNAVAJO NASILJE NAD ŽENSKAMI KRAJEVNA PRISTOJNOST

V glavnem mestu vsakega okrožja je vsaj eno sodišče, ki obravnava nasilje nad ženskami (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*) in ki je krajevno pristojno za celotno okrožje. Poimenovana so po občini, v kateri imajo sedež.

Vlada lahko na predlog splošnega sodnega sveta in, če je ustrezno, na podlagi poročila vlade avtonomne skupnosti, če je bilo opravljanje pravosodnih nalog dodeljeno taki avtonomni skupnosti, s kraljevim odlokom razširi pristojnost posameznega sodišča, ki obravnava nasilje nad ženskami, na dve ali več okrožij znotraj iste pokrajine.

Splošni sodni svet se lahko na podlagi poročila organizacijskih senatov sodišča (*Salas de Gobierno*) strinja, da lahko v navedenih okrožjih sodišč, kjer je to potrebno, in glede na delovno obremenitev sodišč zadeve teh sodišč obravnava sodišče prve stopnje, pristojno za predhodne preiskave (*Juzgado de Primera Instancia e Instrucción*), ali lokalno kazensko sodišče (*Juzgado de Instrucción*), kot je ustrezno.

V okrožjih, kjer obstaja le sodišče prve stopnje, pristojno za predhodne preiskave, to obravnava zadeve, ki spadajo v pristojnost sodišča za obravnavo nasilja nad ženskami.

So del sodstva, pristojnega za kazensko pravo.

SODNA PRISTOJNOST

Sodišča, pristojna za obravnavo nasilja nad ženskami, v okviru kazenskega sistema ter v skladu s postopki in pritožbami v vsakem posameznem primeru na podlagi zakonika o kazenskem postopku (*Ley de Enjuiciamiento Criminal*) med drugim obravnavajo naslednje zadeve:

preiskovanje domnevne kazenske odgovornosti, ki izhaja iz kaznivih dejanj, kot so navedena v poglavjih kazenskega zakonika (*Código Penal*), ki se nanašajo na uboj, splav, telesno poškodbo, telesno poškodbo zarodka, odvzem prostosti, kazniva dejanja zoper integriteto, spolno svobodo, pravico do zasebnosti ter varstva osebne podobe in ugleda ali na katero koli drugo kaznivo dejanje, storjeno z nasiljem ali ustrahovanjem, če so bila taka kazniva dejanja storjena zoper sedanjo ali nekdanjo ženo ali žensko, ki je ali je bila v primerljivem čustvenem razmerju s storilcem, ne glede na to, ali sta živela skupaj ali ne, pa tudi kazniva dejanja, storjena zoper potomce storilca ali žene oziroma zunajzakonske partnerice ali zoper mladoletnike oziroma pravno priznane invalide, ki živijo s storilcem ali pod dejansko pristojnostjo, zaščito, skrbništvom, nego ali varstvom žene ali zunajzakonske partnerice, vključno z dejanji nasilja na podlagi spola;

preiskovanje domnevne kazenske odgovornosti, ki izhaja iz katerega koli kaznivega dejanja zoper pravice in dolžnosti družine, če je žrtev oseba, navedena v predhodnem odstavku;

izdaja ustreznih odredb o zaščiti žrtvam brez poseganja v pristojnosti dežurnega sodnika (*Jefe de Guardia*);

obrnava prekrškov, za katere so pristojna na podlagi zakona, in odločanje o njih, če je žrtev oseba, navedena v zgornjem odstavku;

izdajanje in izvrševanje instrumentov vzajemnega priznavanja v zvezi s kazenskimi sodnimi odločbami znotraj Evropske unije, za katere so pristojna;

preiskovanje domnevne kazenske odgovornosti, ki izhaja iz kršitev, določenih in izrečenih na podlagi člena 468 kazenskega zakonika, če je oseba, oškodovana zaradi kaznivega dejanja, katerega sankcija, ukrep zavarovanja ali varnostni ukrep je bil kršen, sedanja ali nekdanja žena ali ženska, ki je ali je bila v primerljivem čustvenem razmerju s storilcem, ne glede na to, ali sta živela skupaj ali ne, pa tudi če so žrtev potomci storilca ali žene oziroma zunajzakonske partnerice ali če so žrtve mladoletniki oziroma pravno priznani invalidi, ki živijo s storilcem ali so pod pristojnostjo, zaščito, skrbništvom ali nego žene oziroma zunajzakonske partnerice.

Sodišča, pristojna za obravnavo nasilja nad ženskami, lahko v okviru civilnega sistema ter v skladu s postopki in pritožbami v vsakem posameznem primeru na podlagi zakonika o kazenskem postopku (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) med drugim obravnavajo naslednje zadeve:

zadeve, ki se nanašajo na starševstvo, materinstvo ali očetovstvo;

zadeve, ki se nanašajo na razveljavitev zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze;

zadeve, ki se nanašajo na odnos med očetom in otrokom;

zadeve, katerih namen je sprejeti ali spremeniti ukrepe, ki se nanašajo na družinske zadeve;

zadeve, ki se nanašajo izključno na vzgojo in varstvo otrok ali plačila preživnine, ki jih v imenu otroka en starš zahteva od drugega;

zadeve, ki se nanašajo na odobritev posvojitve;

zadeve, katerih namen je izpodbijanje upravnih odločb glede zaščite mladoletnikov.

Sodišča, pristojna za obravnavo nasilja nad ženskami, imajo izključno in izključujočo pristojnost v okviru civilnega sistema, kadar sovpadajo naslednji pogoji: v primeru civilnih postopkov, ki se nanašajo na katero koli zadevo iz predhodnega odstavka;

če je ena od strank civilnega postopka žrtev dejanj nasilja na podlagi spola;

če je ena od strank civilnega postopka obtožena kot storilec, pobudnik ali sotorilec, brez katerih dejanj nasilja na podlagi spola ne bi bilo mogoče izvesti;

če sodišča, pristojna za obravnavo nasilja nad ženskami, obravnavajo kazniva dejanja ali prekrške, ki izhajajo iz dejanja nasilja nad ženskami, ali če je bila žrtvi nasilja na podlagi spola izdana odredba o zaščiti.

Če sodnik odloči, da za dejanja, ki so mu priglášena, ni mogoče brez dvoma trditi, da so izraz nasilja na podlagi spola, lahko zavrne zahtevek in stranke napoti na ustrezno sodišče.

V vseh navedenih primerih mediacija ni dovoljena.

PRITOŽBE

Pokrajinska sodišča obravnavajo pritožbe v skladu z zakonom, in sicer zoper sodne odločbe, ki jih izdajo pokrajinska sodišča, pristojna za obravnavo nasilja nad ženskami.

Druge pritožbe se lahko vložijo v skladu z določbami sistemskega zakona o sodstvu v primerih, ki so v njem določeni.

SPECIALIZIRANA SODIŠČA, USTANOVLJENA S SKLEPOM SPLOŠNEGA SODNEGA SVETA

V Španiji velja, da je mogoče specializirana sodišča ustanoviti ne samo na podlagi sistemskega zakona o sodstvu, kot je to v primeru gospodarskih sodišč, sodišča za mladoletnike ali sodišč, pristojnih za obravnavo nasilja nad ženskami, ampak jih lahko ustanovi tudi splošni sodni svet na podlagi člena 98 zgoraj

navedenega zakona, kot je to v primeru družinskih sodišč (*Juzgados de Familia*), sodišč za uveljavljanje hipotek (*Juzgados de Ejecución Hipotecaria*) in izvršilnih sodišč (*Juzgados de Ejecutorias*), če to ne vpliva na načelo enotnosti pravosodja in če so del petih pravosodnih sistemov.

Druga specializirana sodišča

Člen 117, poglavje VI, španske ustave iz leta 1978, ki se nanaša na sodstvo, določa načelo enotnosti pravosodja, ki je temelj organizacije in delovanja sodišč v državi.

To načelo se kaže v enotni pristojnosti enega organa sodnikov, ki izvajajo redno pristojnost.

Španska ustava določa, da sodna oblast izhaja iz ljudstva, v imenu kralja pa jo izvajajo sodniki, ki sestavljajo sodstvo ter so neodvisni, stalno imenovani, odgovorni za svoja dejanja in vezani le na načelo pravne države.

Sodnika je mogoče odpoklicati, suspendirati, premestiti ali upokojiti le na podlagi zaščitnih ukrepov, ki jih določa zakon, in v skladu z njimi.

Izvrševanje sodne pristojnosti v katerem koli postopku pri izdajanju sodnih odločb in njihovem izvrševanju je podeljena izključno sodiščem, ki jih določa zakon, v skladu s predpisi o pristojnosti in postopkih, ki so morda določeni v njem.

Sodišča ne smejo izvrševati nobenih pristojnosti, razen tistih, navedenih v predhodnem odstavku, in tistih, ki jim jih izrecno nalaga zakon kot jamstvo katere koli pravice.

Zunaj sodstva pa ustava pod različnimi poglavji določa obstoj dveh ustavnih organov, imenovanih sodišči. Ti sta v celoti neodvisni in nepristranski ter vezani le na načelo pravne države.

To sta ustavno sodišče (*Tribunal Constitucional*) in računsko sodišče (*Tribunal de Cuentas*).

USTAVNO SODIŠČE

Špansko ustavno sodišče ni del sodstva.

Je najvišji organ za razlago ustave, neodvisen od drugih ustavnih organov, ter vezan le na ustavo in zadevni sistemski zakon.

Ima enotno krajevno pristojnost, ki obsega celotno Španijo.

SESTAVA

Sodišče sestavlja dvanajst sodnikov, ki jih imenuje kralj. Štiri med njimi predlaga španski poslanski kongres (*Congreso de los Diputados*) s tripetinsko večino članov, štiri predlaga senat (*Senado*) z isto večino, dva predlaga vlada, dva pa splošni sodni svet. Imenovani sodniki med seboj izberejo predsednika sodišča in namestnika predsednika.

SODNA PRISTOJNOST

Ustavno sodišče obravnava zadeve na način in v skladu z zakonom, vključno z naslednjim:

pritožbami glede neustavnosti zakonov, drugih predpisov ali aktov z veljavo zakona;

pritožbami, ki se nanašajo na kršitev državljanskih pravic in svoboščin, kot so navedene v členu 53(2) ustave;

ustavnimi spori glede pristojnosti med državo in avtonomnimi skupnostmi ali med samimi avtonomnimi skupnostmi;

spori med ustavnimi organi države;

odločbami glede ustavnosti mednarodnih pogodb.

Za več informacij glej: [ustavno sodišče](#)

RAČUNSKO SODIŠČE

Računsko sodišče je najvišji revizijski organ, ki obravnava računovodske izkaze in gospodarno vodenje države in javnega sektorja.

Brez poseganja v svojo pristojnost je Računsko sodišče del sodstva in poroča neposredno španskemu parlamentu (*Cortes Generales*).

SESTAVA

Sestavlja ga dvanajst članov, imenovanih revizorji (*Consejeros de Cuentas*), od katerih jih šest imenuje španski poslanski kongres, šest pa senat. Uživajo enako neodvisnost in stalnost mandata kot sodniki, zanje pa veljajo tudi enaka pravila glede nezdržljivosti funkcije.

FUNKCIJE

Računsko sodišče ima dve funkciji:

revizijsko funkcijo, ki je zunanja, stalna in svetovalna, v okviru nje pa se preverja, ali so gospodarske in finančne dejavnosti javnega sektorja v skladu z načeli zakonitosti, učinkovitosti in gospodarnosti;

sodno funkcijo, ki pomeni obravnavo zadev fiskalne odgovornosti zoper osebe, ki so odgovorne za javna sredstva, prihodke ali premoženje, njen namen pa je zagotoviti nadomestilo za javna sredstva, ki so bila oškodovana zaradi poneverbe, nezagotovitve popolne ali ustrezne utemeljitve ali iz drugih razlogov.

Za več informacij glej: [računsko sodišče](#)

SODIŠČA OBIČAJNEGA PRAVA

Člen 125 ustave jih priznava kot enega od načinov udeležbe javnosti pri izvajanju sodne oblasti.

Člen 19 sistemskega zakona o sodstvu kot sodišči običajnega prava (*tribunales consuetudinarios*) priznava tribunal z območja Valencije za spore glede voda (*Tribunal de las Aguas de la Vega Valencia*) in svet modrih iz Murcije (*Consejo de Hombres Buenos de Murcia*). Obe sta instituciji običajnega prava, ki se ukvarjata z zadevami v zvezi z upravljanjem voda.

Navedeni španski sodišči običajnega prava sta od leta 2009 vključeni na Unescov reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva, saj sta živ dokaz za sposobnost skupin ljudi, da demokratično ustanavljajo kompleksne institucije, v katerih delujejo člani posamezne skupine.

TRIBUNAL Z OBMOČJA VALENCIJE ZA SPORE GLEDE VODA

Gre za najstarejšo sodno institucijo v Evropi,

ki deluje na območju Valencije.

Ima osem članov, ki jih demokratično izvolijo kmetje z rodovitnega območja Valencije (Huerta Valenciana). Pristojna je za zadeve glede pravične razdelitve vode med zemljiškimi lastniki, reševanje sporov med kmeti in izrekanje kazni v primeru kršitev predpisov o namakanju.

SVET MODRIH IZ MURCIJE

Svet modrih iz Murcije deluje že od srednjega veka. Leta 1849 je bil institucionaliziran in reguliran kot vrhovno sodišče rodovitnega območja Murcije (Huerta de Murcia). Sestavljajo ga predsednik, tajnik in pet članov.

Svet modrih iz Murcije vodi javne obravnave vsak četrtek v prostorih lokalnega organa in vsako zadevo reši na eni dnevni obravnavi ali najpozneje do naslednje obravnave. Odločbe izda takoj, sprejme pa jih z večino glasov, čeprav ima v primeru neodločenega izida odločilni glas predsednik. Kazni na podlagi odločb sveta modrih iz Murcije so samo denarne. Odločbe, ki jih izdaja, so dokončne, veljavne in izvršljive.

Za več informacij glej: [svet modrih](#)

Sorodne povezave

[ŠPANSKI SPLOŠNI SODNI SVET](#)

[ŠPANSKO USTAVNO SODIŠČE](#)

[ŠPANSKO RAČUNSKO SODIŠČE](#)

[ŠPANSKA SODIŠČA OBIČAJNEGA PRAVA](#)

Zadnja posodobitev: 06/11/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.